

A várhegyi barlang

SEBŐS KÁROLY tanulmánya

A várhegyi barlang feltárását még nem fejezték be. A munkálatok folytatódnak s csak a Bécsikapu-térig terjedő többi teremnek feltárásával fejeződnek majd be. A várhegyi barlang feltárása nemcsak idegenforgalmi, hanem tanulmányi, sőt honvédelmi szempontból is nagyjelentőségű. Esetleges repülőtámadás alkalmával, a barlang feletti vastag, szilárd kőréteg nagy embertömegek számára biztosít könnyen megközelíthető bomba- és gázbiztos fedezéket.

*

A várhegyi barlang már a török hódoltság alatt is ismert volt. A várat védő sereg a barlangot nemcsak tűzbiztos lőszer- és fegyverraktárnak, hanem istállóknak is használta (főleg birkanyáját tartottak lent, amelyek egyrészt igénytelenségükkel, másrészt pedig azzal, hogy a „barlangi” levegőt és napfényhiányt sokáig bírták, hosszú időre biztosították a védő sereg friss hús szükségletét). Sőt, szükség esetén menedékhelynek használták, amit a budai pasa által az 1686-i ostrom alatt kiadott parancs is igazol, amely szerint: „A csapatok veszély esetén nem a Vízivárosba, — amint azt történetíróink hitték — hanem minden bizonnyal a most feltárt és még feltárásra váró várhegyi barlangba vonulnak.” Menekülő útnak is jó volt a barlang. A várhegyi barlangból — mintegy folytatásképpen — alagutak vezettek a budai hegység, közeli, elhagyatottabb helyeire. A barlangba vezették — égetett, mintegy 40 cm hosszúságú, egymásbaillesztett téglacsövek felhasználásával — a Mátyás király forrás vizét. A már feltárt barlangszakaszon is találunk kristálytisza vizű „kutat”.

A barlang természetesen a török uralom megszűnése után sem maradt kihasználatlanul. Mikor még Buda és közvetlen környéke virágzó bortermő vidék volt, a várhegyi barlangot borospincékké alakították át. Amint a szőlőkultúra megszűnt, a rohamosan újjáépülő Vár háztulajdonosai használták fel pincének a barlangot. Ekkor falazták el egymástól az egyes, egymással összefüggő termeket. Egy részüket be is tömték törmelékkal. Érdekes látvány, a már feltárt barlangszakaszban, a nagynevű Ruszwurm-cukrászda volt pezsgős- és borospincéjének gyertya- és méceskoromtól fekete mennyezete.

Amint a már rendezett, villanyfénnel kivilágított barlangot járjuk, itt is, ott is látunk egy-egy agyonkoptatott lépcsőt, régi divatú vasajtót, amelyek a pincét kötötték össze a házzal. Ma már gondosan lezártak az ajtók s a barlangot csak a Szent Háromság-utcai előljáróság épületének udvaráról lehet megközelíteni.